

วินัยของข้าราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย
และการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๘
หมวด ๒ วินัยและการรักษาวินัย

ต้องรักษาวินัยตามที่กำหนดเป็น ข้อห้าม และข้อปฏิบัติไว้ใน
หมวดนี้ โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรม
ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน
ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น
การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเอง
หรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิด
วินัยอย่างร้ายแรง

หน้าที่ราชการ พิจารณาจาก

๑. กฎหมายหรือระเบียบ
๒. มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง
๓. คำสั่งหรือการมอบหมายของผู้บังคับบัญชา
๔. พฤตินัย

องค์ประกอบ ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

๑. มีหน้าที่ราชการ
๒. ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
๓. เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้
๔. เจตนา

ตัวอย่าง ปฏิบัติหน้าที่การเงินและบัญชีจัดทำหลักฐานการเบิกเกินกว่าจำนวนวันที่
ลูกจ้าง มาปฏิบัติงานแล้วนำเงินส่วนที่เกินไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ใช้ในราชการ
(โทษตัดเงินเดือน)

ต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ

ตัวอย่าง ไม่ค่อยอยู่ปฏิบัติหน้าที่มักจะให้ผู้อื่นทำหน้าที่แทนเสมอ ทำให้เกิดการผิดพลาดในการ ปฏิบัติงานใช้เวลาราชการ และสถานที่ราชการประกอบธุรกิจส่วนตัว ผู้บังคับบัญชาว่ากล่าวตักเตือนหลายครั้ง แล้วแต่ไม่เชื่อฟัง (โทษตัดเงินเดือน ๑๐% เป็นเวลา ๔ เดือน)

ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอุทิศสาคะ เอาใจใส่ ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ การประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้ **เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง** เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ตัวอย่าง ลงชื่อในใบเสร็จรับเงินไว้ล่วงหน้า เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่นำไปใช้ประกอบการทุจริตแล้ว เบียดบังเอาเงินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว (โทษตัดเงินเดือน)

ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เกิดเสียหายแก่ราชการ

การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาลอันเป็นเหตุให้**เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง** เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กล่าวคือ

- เจตนาโดยรู้สึกในการกระทำ และประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผล
- เจตนากระทำโดยมิได้มุ่งหมาย จะให้เสียหายหรือไม่อาจเล็งเห็นผล

ตัวอย่าง ได้ขออนุมัติทำการจ้างเหมาก่อสร้างแล้วให้ผู้ที่เสนอราคาได้ทำงานล่วงหน้าก่อนทำสัญญาจ้างเหมา ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑ (โทษภาคทัณฑ์)

ต้องถือว่าเป็นหน้าที่พิเศษที่จะสนใจและรับทราบเหตุการณ์เคลื่อนไหวอันอาจเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติ และต้องป้องกันภัยอันตรายซึ่งจะบังเกิดแก่ประเทศชาติจนเต็มความสามารถ

ต้องรักษาความลับของทางราชการ
การเปิดเผยความลับของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดอย่างร้ายแรง

ความลับของทางราชการ

๑. ลับที่สุด
๒. ลับมาก
๓. ลับ

**TOP
SECRET**

ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป นำความลับเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษ ๒ ชั้น ไปเปิดเผยก่อนที่จะมีคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปี (โทษตัดเงินเดือน)

ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง

แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น จะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการ หรือเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้น และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายินยอมให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิมเป็นหนังสือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

การขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง **เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง**

ตัวอย่าง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่สั่งให้ย้ายไปดำรงตำแหน่ง ณ ที่แห่งอื่น ทำให้ขาดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ เสียระบบการปกครองบังคับบัญชา และก่อให้เกิดความเสียหายในการบริหารราชการ อย่างร้ายแรง (โทษไล่ออก)

ต้องปฏิบัติราชการโดยมิให้เป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชา
เหนือตน **เว้นแต่**ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับ
อนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิด
ข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง ถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย
การรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้**เสียหายแก่ราชการ**
อย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์ได้รับอนุญาตให้ลาไปต่างประเทศ
ตั้งแต่วันที่ ๑๔ เมษายน - ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ แต่ออกเดินทางไปต่างประเทศ
ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๐ โดยลาพักผ่อนและ ลาป่วย ซึ่งปรากฏว่าไม่ได้
ป่วยจริง แต่ลาเพื่อมิให้ขาดราชการและการไปต่างประเทศในช่วงดังกล่าว มิได้ขอ
อนุญาต แต่อย่างใด (โทษภาคทัณฑ์)

ต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ

ตัวอย่าง มาปฏิบัติหน้าที่ราชการแต่ไม่ได้ลงชื่อ และเวลามาปฏิบัติราชการด้วยตนเองกลับใช้ ให้ผู้อื่นลงชื่อ และเวลาปฏิบัติราชการแทน (โทษตัดเงินเดือน)

ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้ การละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรอันเป็นเหตุให้**เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง** หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลา**เกินกว่าสิบห้าวัน** โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ตัวอย่าง ไม่ได้ยื่นใบลาออกตามระเบียบทางราชการ จึงไม่พิจารณาการลาออกเมื่อปรากฏว่า ไม่มาปฏิบัติราชการอีกเลยจึงเป็นละทิ้งหน้าที่ราชการเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรและจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ (โทษปลดออก)

ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใด
ที่เป็นการกลั่นแกล้งกัน และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่าง
ข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

ตัวอย่าง ใช้วาจาไม่สุภาพเรียบร้อย และแสดงกิริยาก้าวร้าวต่อผู้บังคับบัญชา
(โทษตัดเงินเดือน)

ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การ
สงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า
และด้วยความสุภาพเรียบร้อย ห้ามมิให้ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่ม
เหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ

การดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ
อย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ตัวอย่าง ไม่ดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานให้แก่ประชาชนที่มาติดต่อ
โดยละเอียดและไม่ให้คำแนะนำที่ชัดเจน เพียงพอ เป็นเหตุให้ผู้มาติดต่อราชการ
จำต้องติดต่อหลายครั้ง (โทษภาคทัณฑ์)

ต้องไม่กระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์
อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของ
ตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่

เกียรติศักดิ์ = ฐานะที่ได้รับการสรรเสริญ

ตำแหน่งหน้าที่อยู่ในฐานะอย่างไร

✧ ครู ✧ ฝ่ายปกครอง ✧ ข้าราชการ

คำนึงถึงความรู้สึกของ

✧ ประชาชน สังคม หรือ

✧ ทางราชการ

ยินดี
ขจรชัย

ตัวอย่าง ได้รับเงินค่าตอบแทนครั้งละไม่เกิน ๕๐๐ บาท ในการช่วยเหลือและ
อำนวยความสะดวก แก่ผู้มาติดต่อทั้ง ๆ ที่ตนไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด
(โทษตัดเงินเดือน)

ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ก็จะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการโดยอนุโลม

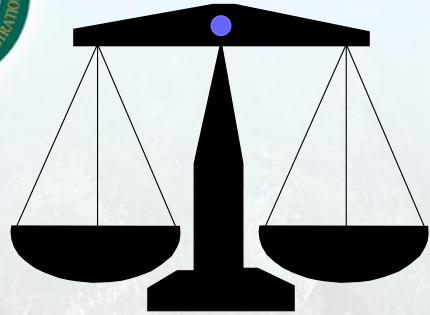
ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้**ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง** เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

แนวทางการพิจารณาเรื่อง “**ประพฤติชั่ว**”

- ฐานะตำแหน่งหน้าที่
- ความรู้สึกของสังคม
- เจตนา

ตัวอย่าง เบิกค่าธรรมเนียมบรรทุกสัมภาระ และสิ่งของไปการเดินทางไปรับตำแหน่งใหม่ ทั้งที่ข้อเท็จจริงมิได้มีการจ้างรถยนต์บรรทุกทุกอย่างได้แต่ได้ขอใบเสร็จรับเงินจากเอกสารมาประกอบการเบิกเงิน (โทษไล่ออก)

ความผิดทางวินัย

- ไม่มีอายุความ
- การลงโทษต้องดำเนินกระบวนการตามกฎหมาย
- ผู้สั่งลงโทษต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจลงโทษได้
- สภาพการเป็นข้าราชการ
  - ขณะกระทำผิด
  - ขณะลงโทษ

โทษทางวินัยมี ๕ สถาน

ไม่ร้ายแรง

๑. ภาคทัณฑ์

นำรถยนต์บรรทุกทุกเล็กของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว โดยขับไปเยี่ยมครอบครัว ในวันศุกร์แล้วขับกลับในวันอาทิตย์เป็นประจำ

๒. ตัดเงินเดือน

ไม่ค่อยอยู่ปฏิบัติหน้าที่มักจะให้ผู้อื่นทำหน้าที่แทนเสมอ ทำให้เกิดการผิดพลาดในการ ปฏิบัติงานใช้เวลาราชการ และสถานที่ราชการประกอบธุรกิจส่วนตัว ผู้บังคับบัญชาว่ากล่าวตักเตือนหลายครั้ง แล้วแต่ไม่เชื่อฟัง (โทษตัดเงินเดือน)

๓. ลดขั้นเงินเดือน

แก้ไขใบรับรองแพทย์จากเดิมเห็นควรอยู่รักษาเป็นเวลา 1 วัน แต่เป็น 4 วัน โดยเจตนาที่จะได้มีวันลามากขึ้น (โทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น)

ร้ายแรง

๔. ปลดออก

นำเอกสารซึ่งเป็นคำตอบข้อสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อน และแต่งตั้งข้าราชการไปแจกจ่ายให้ผู้เข้าสอบบางคนเพื่อช่วยเหลือให้สอบได้

๕. ไล่ออก

จัดทำคำขอเบิกเงินค่าเช่าบ้านและใบเบิกเงินค่าเช่าบ้าน โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ และใช้เอกสารที่จัดทำขึ้นเองเพื่อความสะดวกในการเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการ

หลักการพิจารณาความผิด

๑. หลักนิติธรรม

๒. หลักมนุษยธรรม

หลักนิติธรรม

คือการพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย

- มีบทกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด
- การกระทำเข้าองค์ประกอบ
ความผิดทุกประการ

“การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริต ต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

องค์ประกอบ คือ

ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

๑. มีหน้าที่ราชการ
๒. ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมิชอบ
๓. เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้
๔. มีเจตนาทุจริต

“การรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อัน
เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็น
ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

องค์ประกอบ คือ

๑. มีการรายงาน
๒. รายงานเป็นเท็จ
๓. รายงานต่อผู้บังคับบัญชา
๔. เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่าง
ร้ายแรง

ฐานรายงานเท็จ
ต่อผู้บังคับบัญชา

หลักมโนธรรม หมายถึง
การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบ
โดยคำนึงถึงความเป็นจริง
ความถูกต้องเหมาะสมที่ควรจะเป็น

การกำหนดโทษ

การพิจารณาวินิจฉัยว่า
ผู้กระทำความผิด
ในแต่ละกรณี
สมควรถูกลงโทษสถานใด

หลักการกำหนดโทษ

๑. หลักนิติธรรม

๒. หลักมโนธรรม

๓. หลักความเป็นธรรม

๔. นโยบายของทางราชการ

๑. หลักนิติธรรมในการกำหนดโทษ

คือ คำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด

- * ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กำหนดโทษสถานหนัก
- * ความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง กำหนดโทษสถานเบา
- * ความผิดวินัยเล็กน้อย จะงดโทษให้ก็ได้
(ว่ากล่าวตักเตือน ทัณฑ์บน)

๒. หลักมโนธรรมในการกำหนดโทษ

คือ การพิจารณาบททวนให้รอบคอบ โดยคำนึงถึงความถูกต้อง
เหมาะสม ตามเหตุผลที่ควรจะเป็น ภายในขอบเขตระดับโทษ
ตามที่กฎหมายกำหนด

เหตุผลประกอบการพิจารณา

- ลักษณะของการกระทำผิด
- ผลแห่งการกระทำ
- คุณความดี
- การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด
- การให้โอกาสแก้ไขความประพฤติ
- เหตุเบี่ยงหลังการกระทำผิด
- สภาพของผู้กระทำผิด

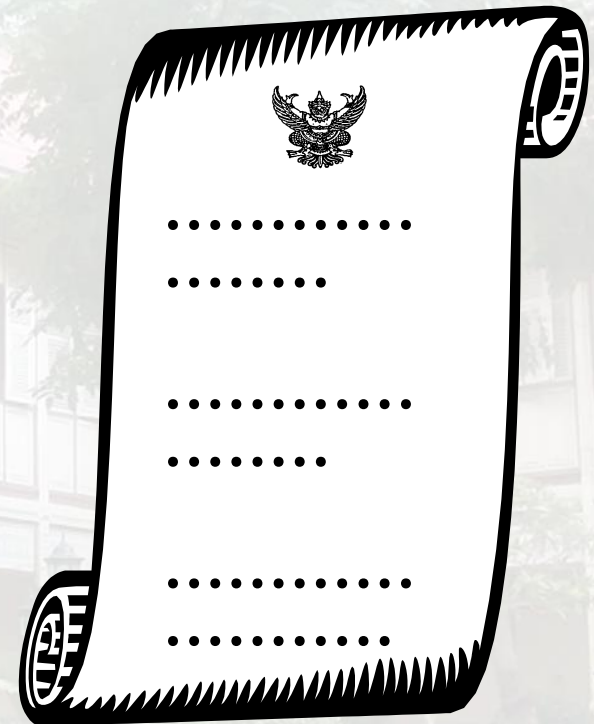
๓. หลักความเป็นธรรม

คือ การวางโทษจะต้องให้ได้ระดับเสมอหน้ากัน
ใครทำผิดก็ต้องถูกลงโทษ

- ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง
- ความผิดอย่างเดียวกัน ควรกำหนดโทษเท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน

๔. นโยบายของทางราชการในการลงโทษข้าราชการ

- นโยบายของรัฐบาล
- มติคณะรัฐมนตรี
- มติ ก.พ.
- มติ ก. กลาง
- นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ 26

มีการกล่าวหา

สืบสวนหรือ
สอบข้อเท็จจริง

ไม่ร้ายแรง

ร้ายแรง

ตั้งกรรมการ
วิธีเหมาะสม

ส่งลงโทษ

รายงาน ก.จังหวัด

ข้อ 86 วรรคสอง

อุทธรณ์คำสั่ง
ใน 30 วัน

ออกคำสั่ง
ปลดออก ไล่ออก

หมวด 4 การดำเนินการทางวินัย

ข้อ 28

- แจ้งข้อกล่าวหา
- สรุปรายงาน
- ให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจง
- สรุปรายความผิด
- เสนอนายกฯสั่งการ

แต่งตั้งกรรมการ
สอบสวนวินัยร้ายแรง

ข้อ 29
* สั่งพักราชการ
* สั่งให้ออกไว้ก่อน

ข้อ 85

ขอความเห็นชอบ
ก.จังหวัด

ข้อ 46
ผิดร้ายแรง

ผิด

ข้อ 77 วรรคสอง
ไม่ผิด

ยุติเรื่อง

ข้อ 45
ไม่ร้ายแรง

ข้อ 84
ส่งลงโทษ

ข้อ 87
รายงาน
ก.จังหวัด

ขอบคุณครับ

